

varillisen ajattelun tielle. Lapset ja nuoret haluavat leikkiä ja hauskaa. Missä sitä on, siellä he viihtyvät. Kokoukseen ja lästen illanvietot ovat niin hauskoja, että he mielellään niissä viihtyvät. Jos me emme järjestä lapsillemme jotakin, jonka avulla huvitamme ja opetamme heitä, niin porvarilliset pimityslätkökset vierottavat heidät työväenluokan riennoista ja pyrinnoista.

Canadan s. s. järjestön edustajakokouksessa valittiin komitea, joka antaa ohjeita nuorison kasvatukselle koskevista kysymyksistä. Kumpa sen jaloa työtä edistävän komitean toiminta ei raukeasi tyhjiin. Osastojen olisi ryhdyttävä yhteisten opettajajaksien avulla kasvattamaan tovereita ihanneliittojen ja sunnuntai-koulujen opettajiksi. Meiltä monelta puuttuu tietoja ja kokemusta opettaa lapsia uudemman aikaisen kasvatusopin mukaisesti. Meidän on jaettava lapsillemme ihmisyuden ja totuuden puhdasta siementä vastapainoksi kapitalistisen koulutuksen myrkytykselle. Yhteistoiminnalla voimme tässäkin asiassa saada parhaita tuloksia.

Tov.: Mary North.

Korkeat elinkustannukset ja välikädet

(Jatkoa ensimmäiseltä sivulta)

\$20.000 arvosta kalaa mätänemään kalastajien häviöksi. Kannuttimo, kalan runsautta hyväksenne käyttäen keksi keinon millä kiertää hallituksen asettamaa rajahintaa ja lupasi maksaa kalastajille vähän enemmän kuin puolen määrätystä rajahinnasta kahden päivän vanhasta kalasta. Yhtiön kalojen vastaanotto-systeemi on sellainen, että ennenkuin kalastaja saa myyntivuoron on hänen kalansa jo kahden päivän vanhaa ja yhtiö saa ostaa siis melkein kaiken kalan vähemmällä kuin puolella hinnalla, mutta kuluttajat vain maksavat aina saman huikean hinnan. Kalastajat ovat vaatineet hallituksen ruokavarojen komissioneria järjestämään asioita niin, että kalat eivät joudu mätänemään kannuttimoiden ja välikäsien keinoteltun takia.

Samoin annetaan hedelmien mädätä ennenkuin niiden hintoja alennetaan ja lisätään niiden menekkiä. Seattle Union Record kertoo kuinka eräs everetttiläinen farmaari lähetti 14 laatikoita kirsikoita Ryan Fruit yhtiölle, joka välittää hedelmiä markkinoille. Farmaari ei saanut rahaa kirsikoistaan, vaan 67 sentin rahtilaskun, johon oli merkitty 14 laatikkoa kirsikoita kaadettu mereen. Farmaari oli samalla kertaa lähettänyt laatikollisen kirsikoita San Franciscoon, Cal. tuttavalleen, jotka olivat saapuneet perille mitä parhaassa kunnossa, joten marjojen huonous ei ollut synynä siihen, että ne täytyi kaataa mereen, vaan välikäsien ahneus. Samalla kertaa saivat kuluttajat maksaa kirsikoista 11—13 senttiin paunalta ja toisinaan enemmänkin, ja kauppiat huluavat, ettei niitä tahdo saada hinnalla ei millään.

Eräs tehtailija näki hänen tehtaassaan valmistettuja kenkiä myytävän kaupissa \$15 pari. Tehtailija oli myynyt kengät \$4.75:llä tukkukauppiaille; tukkukauppias oli myynyt ne kauppiaille \$9.00:lla ja kauppias möi ne kuluttajille \$15.00:lla. — Missä tässäkin liikevaihdossa oli sota vaikuttamassa? Sodan varjossa harjoitettu rajaton voittoa ainoastaan oli synynä kenkien hin-

tojen nousuun. Tukkukauppias kohotti oman liikevoittonsa ja kauppias teki samoin ja kuluttaja maksoi kaiken.

Entä kankaat. Amerikassa kasvaa puuvillaa niin paljon, että täältä voidaan tyydyttää koko mailman puuvillan tarvetta ja kuitenkin on puuvillan hinta kohonnut sodan takia niin, että viiden sentin vuorikankaasta saadaan nyt maksaa 15 senttiä jaardi. Puuvillaa hoitavat etelän neekerit ja sitä kankaiksi valmistavat lapsiorjat eivät ole saaneet työpäivän lyhennystä (siitä on ylioikeus pitänyt huolen) eivätkä palkanylennystä, joten työpalkat eivät ole kankaan hintoja kohottaneet. Ne ovat värjätty Edisonin tai jonkun toisen amerikalaisen keksimillä kotimaisilla väreillä, joten ei ulkomaiset väriaineetkaan ole niiden hinnannousua aiheuttaneet. Puuvillaparoonien ja trustien voitonhimo se vain on nostanut puuvillatavaran hinnan kolminkertaiseksi.

Olemme lukeneet niistä huikeista voitoista viime parina vuotena, joita lihatursti on saanut. Ja entäs vuokrat. Samoista hökkeleistä, joita ennen kannatti vuokrata 8 ja 10 dollarilla, kiskotaan nyt \$15.00 ja \$20.00 kuukaudelta.

Työläiset maksavat elintarpeilla keinottelijain voitot. Työläiset elättävät kaikenlaiset nilviäiset ja välikädet, jotka kiskovat kolme, neljä kertaa suuremman hinnan kaikista tavaroista, kuin jo kyllin hävyttömästi kiskova tehtailija on tuotteistaan kiskunut. Jokaisessa pienessä puukylässäkin, puhumattakaan suurkaupungeista, on jos minkälaisia myymälöitä välittämässä tavaraa kuluttajille. Ja kaikki he koettavat elää tästä välityksestä. Niinpä heti kun työläisten palkat nousevat vähänkään, kaikki nämä kiskurit ja keinottelijat kiiruhtavat kohottamaan elintarpeiden ja vuokrien hintoja. He jouduttavat imemään heti sen pienen elinvoiman lisän minkä työläinen paremmasta palkasta saapi.

Tässä on joitakin numeroita osottamaan hyödyttömien välikäsien ja muiden tyhjätöimittäjien suurta lukua. Vuoden 1900 sen suksen mukaan oli Yhdysvalloissa 241,162 "agenttia" eli enakkotilausten kautta välittäjiä; 73,227 pankkiiria ja kauppavälittäjiä, 92,919 kauppamatkustajaa 790,886 kauppiasta, 83,764 kauppaostajaa, 76,649 kaupustelijaa (petlaria), 611,139 kauppa-palvelijaa (joista suurin osa on aivan tarpeettomia) ja 74,072 yhtiöiden ja pankkien virkailijaa. Koko tämä suuri syöpäläislauma tekee elämänsä tavalla tai toisella niillä hyödykkeillä joita ihmiset tuottavat ja tarvitsevat elääkseen. Nämä ja paljon muita näiden lisäksi välittävät kaikki ne tuotteet mitä maanviljelijät ja tehtaat tuottavat ja välittävissään keinottelevat niillä ja nostavat niiden hintoja. Tuon tuostakin saamme tietää, että nämä keinottelijat hävittävät elintarpeita voidakseen pitää hintoja korkealla. Presidentti Wilson on pyydellyt näitä välittäjiä riistämään mahdollisimman vähän vaan onko se auttanut? Ei. Nisuvuoria, hedelmiä ja kalalasteja mätänee samalla kertaa kun elinkustannukset aina vain nousevat. Työläiset muka saavat hyviä palkkoja, mutta eivät voi elää edes niinkään hyvin kuin ennen huonompien palkkojen aikana.

Kapitalistinen järjestelmä ei kykene mitenkään kontrolloeraamaan suurta keinottelijain ahnetta susilaumaa. Se raatelee saa-

linhimossaan kansan viimeisiä voimia myöten. Kapitalistisessa yhteiskunnassa tuotetaan voittoa varten, jaetaan tuotteet voiton takia ja kaikkien voittoilijain täytyy yrittää elää — toiset paremmin, toiset huonommin — ja kaikki he elävät kansan kustannuksella. Niin kauan kuin kapitalistinen järjestelmä on vallassa, emme voi toivoa vapautusta tuon nilviäislauman elättämisestä. — Ja suurin osa työläisistä on aivan tyytyväisiä kantaamaan tuota tarpeetonta taakkaa niskoillaan.

Eikö kapitalistisen voiton ja riistojärjestelmän hävittämiseksi kannata tehdä työtä? Sosialistipuolue taistelee kaikenlaisen riiston ja sorron poistamiseksi ja kansan todellisten oikeuksien voittamiseksi. Työ on kaiken rikkauten lähde ja sosialistit tahtovat saattaa työn kaiken elämisen oikeuden perustaksi. Työläinen, ajattele ja liity sosialistipuolueeseen!

Pesutyöläisten asemasta

(Jatkoa ensimmäiseltä sivulta)

ulos lähtiessään pukea nämä kosteat takit yllensä. Kaikissa, paitsi kolmessa pesulaitoksessa oli lattiat märkiä. Kun työläisten jalat ja iho on kostea ja he pukevat yllensä kosteat päällysvaatteet ja menevät kylmään ilmaan, niin voimme arvata mitä siitä usein seuraa.

Ainoastaan kolmessa laitoksessa oli naisten käytettävänä käsi-kärjyjä raskaiden pyykkikorien kulettamista varten ja melkein kaikissa olivat koneet ilman tarpeellisia suojustimia, eikä ollut mitään kirjoituksia varottamassa vaaroista peittämättömien koneiden suhteen. Kaikista pesulaitoksista puuttui kunnolliset ilmanvaihtokeinot.

Vaikka valtion laki rajoittaa pesutyöläisten työviikon 54:ksi tunniksi, noin 27 prosenttia naisista ilmotti työskennelleensä yli siitä määrästä. Työnantajat järjestävät työntöön aina siten, että he saavat työläiseltä viikon ajalla 3—4 tuntiin enemmän työtä kuin laki sallii. He järjestävät tämän ylityön riiston niin ovelasti, että sitä olisi vaikea todistaa ylityöksi. Palkat ovat tietysti kaikkialla kovin alhaiset, sillä New Yorkin valtiossa ei ole vielä edes naisten alinpalkkalakia.

Vaikka terveyslautakunnan tutkimus ei ole ulottunut kuin osaan New Yorkin pesulaitoksista, ei ole epäilemistä, etteivätkö ne ole melkein kaikki yhtä kurjia ja työläisten terveydelle vaarallisia.

Kun nykyinen vilkas aika teollisuudessa on avannut niin lukuisasti uusia työaloja naisille, ei pesulaitosten kurjissa oloissa ja pienillä palkoilla viitsi työskennellä muut kuin maankielen taitamattomat, jotka joutuvat niissä mitä mielivaltaisimman riistuksen ja riiston alaiseksi. New Yorkissa pitäisi saada aikaan työläisnaisten alinpalkkalaki ja lyhempi työpäivä. Niiden aikaan saamista olisi järjestyneiden työläisten harastettava. Nyt n.s. hyvänä aikana olisi pesulaitostyöläisilläkin kaikkialla parhain mahdollisuus vaatia kaikenlaisia parannuksia oloihinsa. Kaikissa suuremmissa kaupungeissa ja useammassa pienemmissäkin on pesutyöläisten unionit. Yhtykää naiset niihin ja vaikuttakaa osaltanne niiden kautta parannuksien aikaan samiseksi työoloissanne.

Nähtyä ja kuultua

Matkamuistoja Norjasta sodan ensi vuosina.

(Jatk.)

Hammerfestista sisämaahan käsin on vanhastaan tunnettu Kaafjord, jossa on, isossa tunturissa, aivan meren rannalla, kapitalistisen kilpailun unholaan jättämä suurenlainen, ennen vilkkaassa käynnissä ollut kuparikavanto. Kaafjord on mainitsemisen arvoisen ainoastaan kuuluisasta kattokivistään, sillä täällä sanotaan olevan mailman suurimmat ja parhaimmat kattokivilouhimot. Totta onkin, että kiivi on erittäin hyvää ja paljon sitä sieltä otetaan, sillä koko paikkakunnan väestö elää yksinomaan sillä työllä, mutta tuossa mailman suurimmassa lienee vähän paikkakunta-itserakkautta. Enemmän tuon kuparikavannon käynnin aikana on tämä paikkakunta ollut suurimpia Norjan teollisuustyöpaikkoja, vaan nyt on siellä ainoastaan vähäinen lappalaiskylä kaikkine puutteellisuksineen ja uskonnollisine pimeyskäsitteineen.

Matkustajan täytyy tästä pyrö tää takaisin aina Hammerfestiin asti, sillä suoraan eteenpäin mennessänsä täytyisi kavuta semmoistenkin tunturien yli kuin on Cokka Rassa, joka on 1138 metriä korkea meren pinnasta laskien. Näillä seuduilla oleva tunturisto on mahtavan majesteettillista tehden tavallisilla tasan-komailla eläjään kerrassaan luomovan vaikutuksen, vaikkakin paikalla asuva lappalainen leikkien lasketteleekin noiden huijaavien huipputen korkeimpienkin kukkuloiden kielekkeillä. Eipä ihmeekään, jos näiltä tunturi-eläjiltä jääkin kaikki mailman asioitten seuraaminen toisarvoiseksi tehtäväksi, sillä kukapa lappalaiselle viitsii opetusta antaa. Siksi pä täällä rehottaakin uskonnollisuuden synnyttämä taikauskoisuus suurimpana kehitysilmiönä. Jättäessämme nämä Lapin pimeimmät paikat, on ensimmäinen huomiota ansaitseva paikka Tromsön kaupunki. Maisemien puolesta on tämäkin paikka samanlaista kuin edellisekin, nimittäin autioita tuntureita, mutta luodessaan katsauksensa elämän eripuoliin, niin huomaa jo suuren muutoksen ihmisissä niinkuin elämässäkin. Mutta ennenkuin saamme täydellisen kuvan tästä kaupungista niin on ensiksi pistäydyttävä Pirttavaaran kuparikavannoilla, sillä Tromsön ainakin työläisten edistyksellinen puoli saa elon neseensä näiltä kavannoilta. Tromsöstä pitkää kapeata ja oikullisen mutkikasta pitkää vuonoa pitkin luikertelee aluksemme korkeiden kallioiden kahta puolta, jotka rajoittavat näköalan laajuutta. Vihdoin vuono pohjimmaiseen perukkaan päästyämme, kohoo edessämme huikeavan valkoisen lumen peittämät vuoristot, vaikka onkin heinäkuun helteiset päivät. Kavannotkin ovat korkeuksissa, vaikkeikaan aivan korkeimmilla huipuilla. Suuret ei ne kavannot ole, vaan sitä vanhemmat, josen niille pienuudesta huolimatta on kuuluisuutta kerinnyt karttua. Tuo kuuluisuus tosin on kapitalistisen keinottelun keräämää kertomusta työläisten kovista kärsimyksistä. Tuskin mikään Norjan teollisuustyöpaikka on ehtinyt omaamaan niin hirvein mustaa työläisten kärsimys-historiaa kuin tämä Lapin rautkoilla perillä oleva vuoren sisä-